

tolik zdůrazňovaná nezávislost a neovlivnitelnost správců byla ta tam. Nadto ani neexistuje relevantní trh, na kterém by se správci mohli svobodně realizovat, neboť v zásadě jediným (hlavním) zadavatelem „zakázek“ je soud a z důvodu transparentnosti nelze na svobodnou soutěž správců vůči němu přistoupit.

Konečně i Ústavní soud České republiky ve svém nálezu Pl. ÚS 14/10 ze dne 13. 7. 2010 uvedl, že účel insolvenčního správce je veřejný a že insolvenční správce má postavení specifického orgánu veřejné moci, neboť zejména v některých fázích insolvenčního řízení se projevuje jeho mocenská povaha (stanovisko k přihlášeným pohledávkám apod.). Koneckonců mocenské postavení insolvenčního správce bude ještě umocněno novelou insolvenčního zákona schválenou v lednu tohoto roku, na základě které přezkumná jednání bude provádět v zásadě toliko insolvenční správce namísto soudu, čímž (mimo jiných změn) je na insolvenční správce přesouvána stále větší zátěž insolvenčního řízení a spolu s tím i odpovědnost za výkon úkolů v rámci insolvenčního řízení, srovnatelných analogicky až právě s postavením notářů coby soudních komisařů v řízeních o pozůstalosti.

Na straně druhé ovšem Ústavní soud ve svém nálezu Pl. ÚS 17/15 ze dne 9. 2. 2016 týkajícím se sporné vyhlášky o provozovnách insolvenčních správců vyslovil názor, že přijetím předmětné vyhlášky „došlo též k zásahu do práva na podnikání...“, neboť ... je jen na insolvenčních správcích, aby sami uplatnili své schopnosti a dovednosti a zhodnotili své ekonomické možnosti,“ čímž mimo jiné naznačil podnikatelský charakter činnosti správců. Obdobně v rámci práva evropského je na činnost insolvenčních správců nahlíženo jako na poskytovanou službu, tj. spíše jako na podnikání.

Pokud bychom tak měli dát odpověď na otázku, zdali je insolvenční správce podnikatelem, který může svobodně a neomezeně své podnikání rozvíjet, konkurovat jiným obdobným podnikatelům apod., nebo spíše orgánem veřejné moci, který vykonává zákonem mu svěřené úkoly a pravomoci pro stát, potažmo soud a namísto něj, musím se spíše přiklonit k variantě druhé.

Insolvenčního správce není možné bez dalšího považovat za podnikatele, vzájemně si konkurujícího s ostatními „hráči na trhu“, nýbrž spíše jako soudního komisaře. Tímto hledis-

kem je pak třeba nazírat i na navazující právní úpravu, zejména co do ustavování správců do funkce, tj. získávání „zakázek“ insolvenčními správci. Pokud totiž za současné právní úpravy má insolvenční správce být nezávislým, neovlivnitelným subjektem nadaným veřejnou mocí, toto si zásadně protřečís s úvahami o tom, že by snad mělo jednat o podnikatele na „trhu insolvenční“.

Na základě výše uvedeného je tedy na místě z tohoto hlediska nazírat i na úpravu ustanovování správců do funkce, tedy otázku provozování, jejich počtu apod., kdy insolvenční správci jako de facto soudní komisaři nejsou a nemůžou být vzájemně si konkurujícími podnikateli, a ve světle tohoto přístupu se snažit právní úpravu dotvářet, nikoliv vytvářet experimenty s pseudotržními prvky v rámci insolvenční, neboť natolik citlivá a komplikovaná materie, jako insolvenční právo bezesporu je, prakticky vylučuje tržní prvky fungování, neboť poté by ztratila na důvěryhodnosti a správci na své tolik potřebné nezávislosti.

JUDr. Martin Pavliš,
advokát a insolvenční správce,
člen výboru SVIS

Novela insolvenčního zákona

1. Úvod do série článků

Dne 31. 1. 2017 byla prezidentu České republiky Ing. Miloši Zemanovi doručena novela zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, ve znění sněmovního tisku č. 785/0, kterou dne 14. 2. 2017 podepsal. Novela insolvenčního zákona bude účinná od 1. 7. 2017 a bez nadsázky se jedná o revoluci na symbolické poli insolvenčních správců.

Novela má několik hlavních cílů, se kterými vás budeme prostřednictvím série článků postupně seznamovat. Mezi hlavní cíle novely patří například snaha omezit tzv. šikanózní insolvenční návrhy, fiktivní provozovny insolvenčních správců a podvodné společnosti, jež poskytují služby

v oblasti podávání insolvenčních návrhů. Dále novela upravuje povinnosti insolvenčních správců, jakož i dohledovou činnost Ministerstva spravedlnosti ČR, oddlužení podnikatelů, korporátní úpadek a posuzování úpadku.

Novinky v oblasti podání

Problematika podání návrhu o povolení oddlužení a insolvenčního návrhu bude od 1. 7. 2017 upravena v § 390a insolvenčního zákona, který stanoví, že návrh musí být sepsán a za dlužníka podán advokátem, notářem, soudním exekutorem, insolvenčním správcem nebo akreditovanou osobou. Akreditovanou osobou je myšlena právnická osoba, které bude rozhodnutím Ministerstva spravedlnosti ČR (dále jen „ministerstvo“)

udělena akreditace pro poskytování služeb v oblasti oddlužení. Zákon však stanoví 2 podmínky, při jejichž splnění dlužník nemusí být obligatorně zastoupen, a to za předpokladu, že sám dlužník získal právnické či ekonomické vzdělání v magisterském programu, nebo úspěšně vykonal zkouška insolvenčního správce. V odst. 3 téhož ustanovení je dále stanovena výše odměny, kterou může osoba, dle odst. 1 písm. a), která sepsala a za dlužníka podala návrh na povolení oddlužení anebo také insolvenční návrh, požadovat. Její maximální výše je stanovena na 4.000 Kč v případě jednoho dlužníka a 6.000 Kč v případě oddlužení manželů. V odměně je zahrnuta také náhrada nákladů vynaložených v souvislosti se sepsáním a podáním návrhů a další činnosti s tím nezbytně spojené, zejména porada s klientem a odstranění vad návrhu. Akreditované osobě však odměna ani jiné plnění za sepsání a podání návrhu na povolení oddlužení či insolvenčního návrhu nenáleží.

IFIS INVESTIČNÍ FOND

WWW.IFIS.AS

IFIS investiční fond, a.s.
Vodičkova 791/41
110 00 Praha 1
IČ: 243 16 717
DIČ: CZ 243 16 717
Email: info@ifis.as

POHLEDÁVKOVÝ INVESTIČNÍ FOND
S PORTFOLIEM TVOŘENÝM INDIVIDUÁLNÍMI ZAJIŠTĚNÝMI
POHLEDÁVKAMI A RETAILOVÝMI PORTFOLII

- v roce 2015 přijat k obchodování na Burze cenných papírů Praha
- veškeré příjmy fondu jsou zdaňovány v ČR
- hospodaření fondu podléhá dozoru ČNB

K insolvenčnímu návrhu, který nebude sepsán a podán za výše uvedených podmínek, nebude insolvenční soud přihlížet.

Akreditace v kostce

O udělení akreditace bude rozhodovat na žádost právnické osoby Ministerstvo spravedlnosti ČR. Žadatel o akreditaci musí splňovat následující podmínky: vlastnické (nebo jiné užívací) právo k prostorám, v nichž mají být služby v oblasti oddlužení poskytovány, bezúhonnost, skutečnost, že v posledních 5 letech předcházejících dni podání žádosti nebyla právnické osobě zrušena akreditace, odborná způsobilost, veřejná prospěšnost právnické osoby a uzavření smlouvy o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s poskytováním služeb. Žádost musí obsahovat kromě obecných náležitostí dle správního řádu i adresu místa prostor, v nichž budou služby poskytovány, a dokumenty, kterými žadatel doloží výše uvedené podmínky. O udělení akreditace bude rozhodovat ministerstvo, což povede ke zvýšení tamních personálních nákladů. Platnost akreditace je omezena na 5 let od nabytí právní moci rozhodnutí o udělení, avšak před koncem platnosti bude možné zažádat o prodloužení vždy o dalších 5 let. Akreditace je neprevoditelná a nepřechází na právního nástupce.

Eventuální změny je akreditovaná osoba (dále jen „AO“) povinna písemně oznámit ministerstvu, a to nejpozději do 15 dnů ode dne, kdy k nim došlo. Jestliže AO nesplňuje podmínky pro udělení akreditace, nebo AO poruší závazným způsobem nebo opakovaně porušuje své povinnosti, ministerstvo akreditaci zruší. Samotná akreditace zaniká uplynutím doby, na kterou byla vydána, dnem zániku právnické osoby a také posledním dnem měsíce následujícího po měsíci, v němž byla ministerstvu doručena žádost o zrušení akreditace. Ministerstvo v této oblasti zřídí seznam AO způsobem, ke kterému je umožněn dálkový přístup. Komplexní úpravu nově zavedených akreditací najdeme v části třetí insolvenčního zákona, konkrétně pod § 418a – § 418l IZ.

Povinnosti akreditované osoby

AO postupuje při poskytování služeb svědomitě a s odbornou péčí. Tyto povinnosti jsou porušeny

dle § 418g IZ zejména neopozorní-li AO dlužníka, že jeho poměry neodůvodňují podání návrhu na povolení oddlužení/insolvenčního návrhu, nebo nezohlední-li při sepsu takového návrhu zcela zjevně poměry dlužníka, nebo sepíše-li a za dlužníka podá opakovaně návrh s vadami, pro které je odmítnut nebo zamítnut, nebo způsobí-li dlužníkovi škodu. V této oblasti budou na AO kladeny i nároky, co do prostorů, ve kterých AO budou

JUDr. Ing. Pavel Fabian

Foto: archiv

nabízet své služby, tyto musí být zejména trvale a zvenčí viditelně označeny jejím názvem jakož i provozní dobou určenou pro styk s veřejností.

Dohled ministerstva

Dohled nad poskytováním služeb v oblasti oddlužení bude stejně jako nad činností insolvenčních správců vykonávat Ministerstvo spravedlnosti ČR. Ministerstvo bude provádět kontroly akreditovaných osob a vyzývat je k odstranění zjištěných nedostatků v přiměřené lhůtě. Také bude projednávat v prvním stupni správní delikty zakotvené v IZ a vymáhat pokuty za neplnění povinností. V souladu s § 418k se fyzická osoba dopustí přestupku, jestliže neoprávněně poskytuje služby jinému v oblasti oddlužení, což bude sankcionováno až do výše 500 000 Kč. V případě, že akreditovaná osoba neoznačí řádně prostory, ve kterých vykonává svou činnost, nebo neoznámí ministerstvu všechny skutečnosti, které mohou vést ke zrušení akreditace, hrozí jí pokuta až do 100 000 Kč. Akreditovaná osoba se také dopustí správního deliktu, jestliže poruší povinnost podle § 418g odst. 1 (viz výše Povinnosti AO) či požaduje-li vyšší odměnu nebo jiné plnění za poskytnutí právní služby, přičemž za tyto správní delikty jí bude uložena pokuta do 200 000 Kč nebo přichází v úvahu sankce zákazu činnosti poskytování služeb v oblasti oddlužení až na 5 let.

Při určitém druhu sankce a její výměry se přihlídnou k povaze a závažnosti správního deliktu (zejména ke způsobu jeho spáchání, k jeho následkům a okolnostem). Právnická osoba (dále jen „PO“) se dopustí správního deliktu tím, že poskytuje služby v oblasti oddlužení bez akreditace, a pak jí hro-

zí pokuta do výše 500 000 Kč. Nicméně PO se zproští odpovědnosti za správní delikt, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, aby porušení právní povinnosti zabránila. Odpovědnost PO zaniká také v případech, kdy o něm ministerstvo nezahájilo řízení do 1 roku ode dne, kdy se o něm dozvědělo, nejpozději však do 3 let ode dne, kdy byl spáchán.

Závěrem

Ze současné situace, lze snadno vypozařovat, že absence regulace oddlužovacích agentur není žádoucí. Nekvalifikované oddlužovací společnosti, které často parazitují na tíživých situacích nedostatečně informovaných dlužníků, a poskytují jim často nedostatečné služby za astronomické ceny, lze označit za patologický fenomén současnosti, pro který ve zdravě fungujícím státě není místo. Tímto vyjádřením samozřejmě nechci útočit všeobecně na oddlužovací agentury nebo osoby poskytující tyto služby, ale pouze na opravdu nekvalifikované poskytovatele, kteří činnost vykonávají pouze za účelem zisku, nikoliv však již za účelem poskytnutí odborné služby, na což má práve reagovat i novela insolvenčního zákona. Od zavedení povinného zastoupení dlužníků v rámci insolvenčního řízení očekáváme především odstranění problémů co do vytíženosti insolvenčních soudů a eliminaci nedostatků v insolvenčních návrzích.

Insolvenční soudy se často potýkaly se závažnými nedostatky insolvenčních návrhů, neboť je podávali nedostatečně informovaní dlužníci, nebo nekvalifikovaní zástupci. Insolvenční soudy tak musely navrhovatele vyzývat k opravě či doplnění, a to i opakovaně, nebo byly nakonec nuceny insolvenční návrhy odmítnout pro formální vady. Za této situace tedy nedošlo k řešení dluhové situace dlužníka a neúměrně zatěžovalo insolvenční soudy.

Nedostatečná péče o dlužníky zase zapříčinila častá nepochopení základních principů a postavení dlužníka v rámci insolvenčního řízení. Dlužníci se tak často domnívali, že při oddlužení je jejich jedinou povinností uhradit 30% svých závazků a pokud tak učiní, veškerá jejich povinnost končí a oni budou bez dalšího oddlužení. S tím pak samozřejmě souvisí i problematika co do poctivosti podání takového návrhu dlužníka až hraniční postoj dlužníka o pokus krátit tímto způsobem věřitele.

Novela insolvenčního zákona věcně reaguje na mezery, které v průběhu dosavadní platné úpravy vznikly a snaží se tyto nedostatky odstranit. Vymezení a rozvedení problematiky s podáváním insolvenčních návrhů, jakož i vymezení subjektů k podání oprávněných, sleduje a doplňuje naplnění základních zásad a principů insolvenčního zákona. Bezesporu s sebou novela zpočátku přinese nemalé komplikace nejen pro poskytovatele služby, ale i pro dlužníky, kterým bude tímto způsobem zúžena možnost pro poptávání služeb a zejména většinou odřata možnost k podání návrhu svépomocí. Jakmile se však situace ustálí, dojde dle mého názoru k naplnění účelu insolvenčního zákona a zjednodušení průběhu insolvenčního řízení.

JUDr. Ing. Pavel Fabian,
advokát a insolvenční správce
se zvláštním povolením, Brno

Kresba: Miloš Krmáček

PRODALI JSME DLUHY.